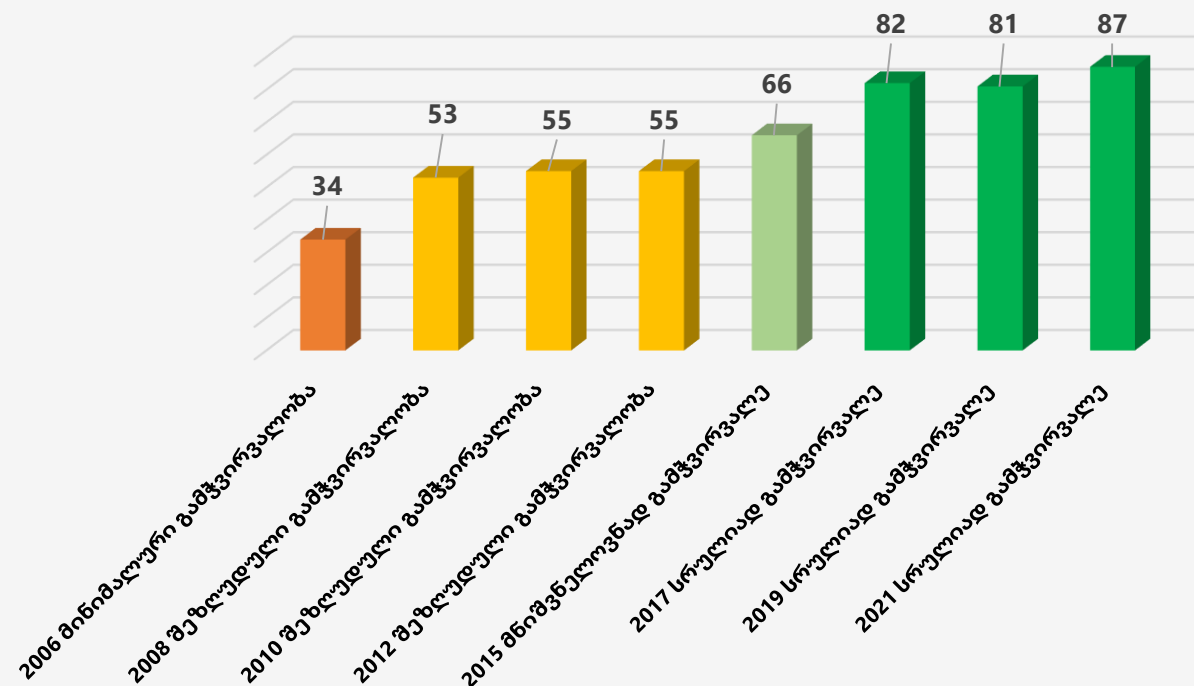
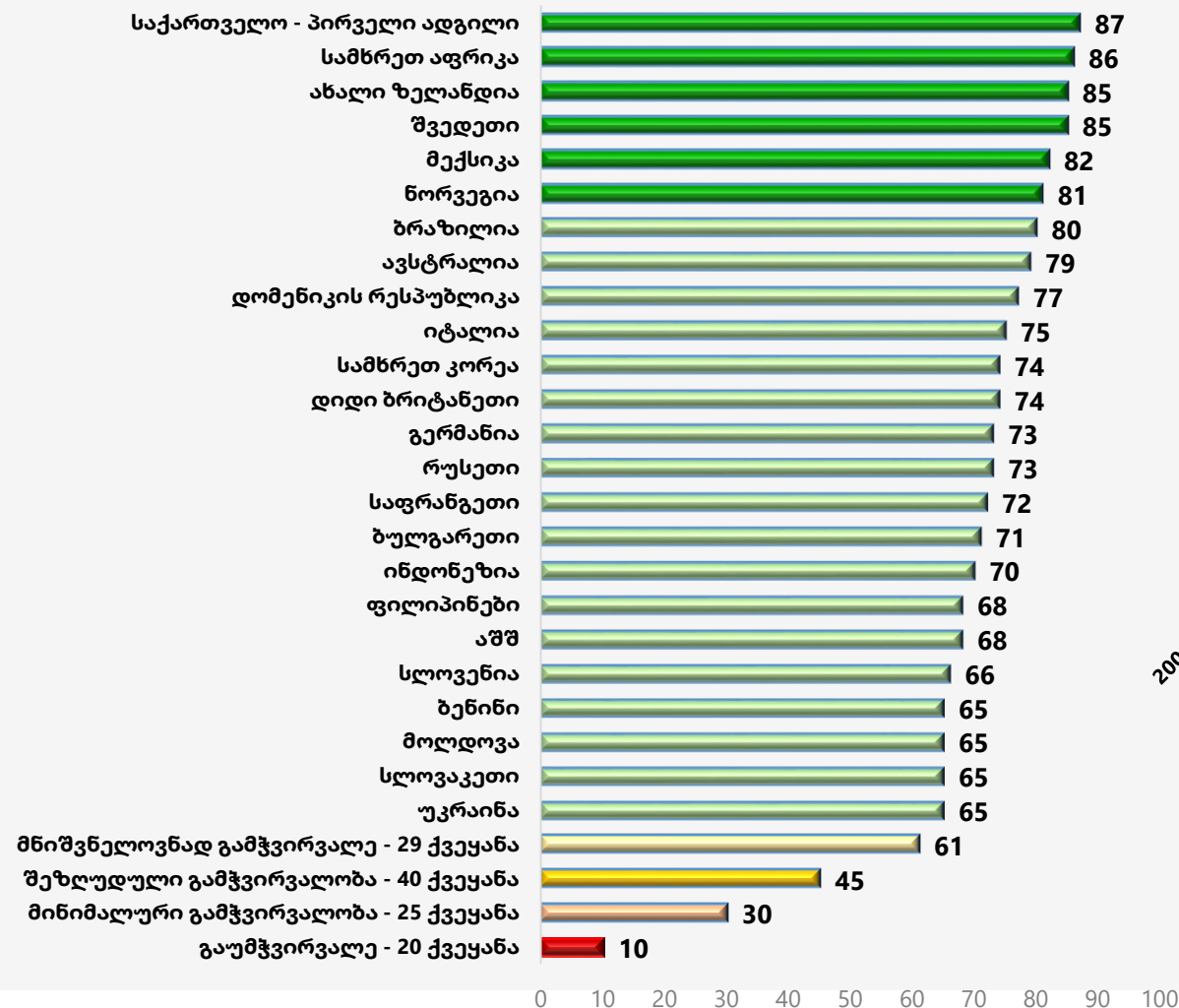

2023 წლის ბიუჯეტი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

სრულიად გამჭვირვალე ბიუჯეტი - ღია ბიუჯეტის ინდექსი (OBI)

- ღია ბიუჯეტის ინდექსის მიხედვით 2017 წლიდან საქართველო სრულიად გამჭვირვალე ქვეყნების სიაშია;
- 2021 წლის შეფასებით საქართველო ბიუჯეტის გამჭვირვალობით პირველ ადგილზეა

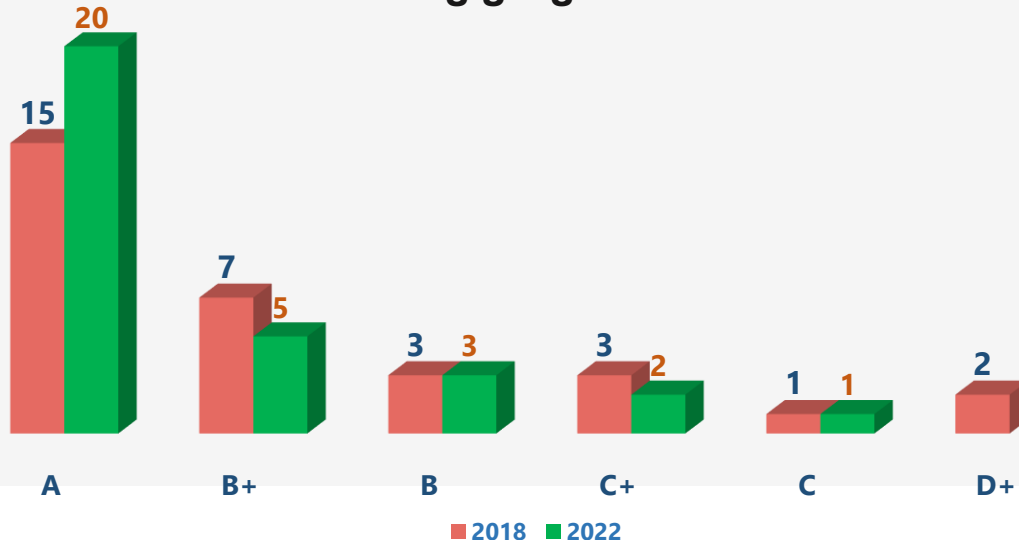

ბიუჯეტის აღრიცხვითობა და ანგარიშვალდებულება (WB – PEFA)

- **PEFA – საჯარო ფინანსების მართვის შეფასების ინსტრუმენტი, რომელიც ითვალისწინებს საჯარო ფინანსების მართვის შესრულების საფუძვლიან, თანმიმდევრულ და მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ ანალიზს დროის კონკრეტულ მონაკვეთში და ფასდება:**

- ✓ ბიუჯეტის სანდოობა;
- ✓ საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობა;
- ✓ აქტივებისა და ვალდებულების მართვა;
- ✓ პოლიტიკაზე დაფუძნებული სტრატეგია და ბიუჯეტირება;
- ✓ ბიუჯეტის აღსრულების პროგნოზირება და კონტროლი;
- ✓ აღრიცხვა და ანგარიშგება;
- ✓ გარე ანალიზი და აუდიტი.

PEFA შეფასება

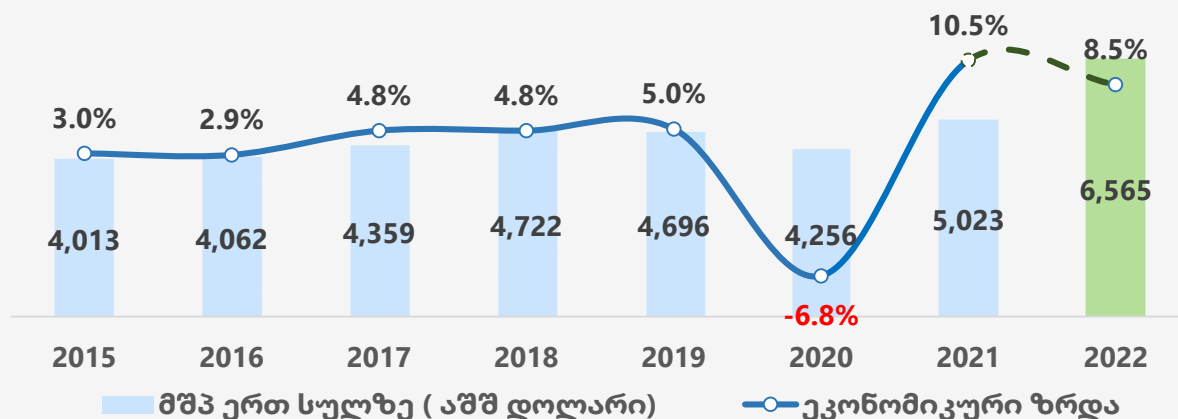

- 2022 წელს, შეფასების 31 ინდიკატორიდან საქართველოს 20 ინდიკატორში აქვს უმაღლესი შეფასება, ხოლო შედარებით დაბალი შეფასება აქვს მხოლოდ 3 ინდიკატორში;
- PEFA-ს მეთოდოლოგიით შეფასებულ არცერთ სხვა ქვეყანას არ აქვს მსგავსი მაღალი შეფასება;
- ბოლო შეფასებით გაუმჯობესებულია:
 - ✓ საბიუჯეტო დოკუმენტაციის ყოვლისმომცველობა;
 - ✓ სახელმწიფო ინვესტიციების მართვა;
 - ✓ ვალის მართვა;
 - ✓ შესყიდვები;
 - ✓ შიდა და გარე აუდიტი;
 - ✓ აუდიტის ანგარიშების საკანონმდებლო შემოწმება/განხილვა.

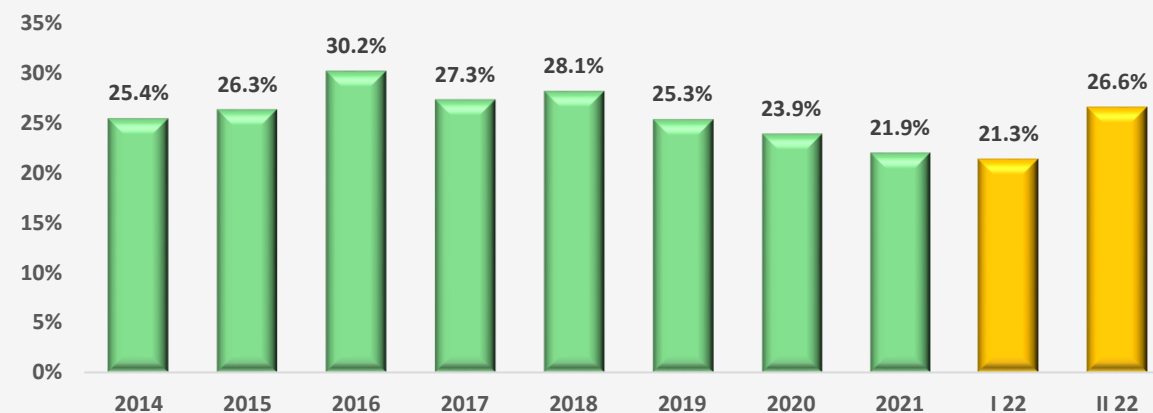

სწრაფი ეკონომიკური აღდგენა

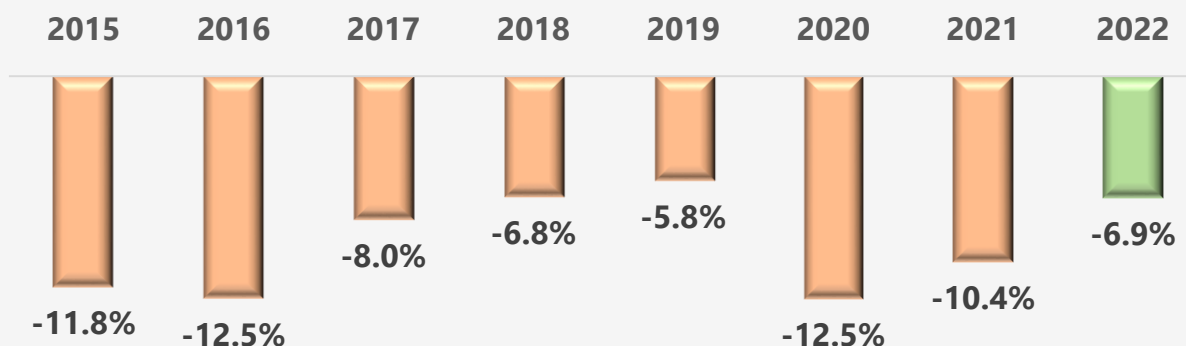
ეკონომიკური ზრდა და მშპ ერთ სულ მოსახლეზე

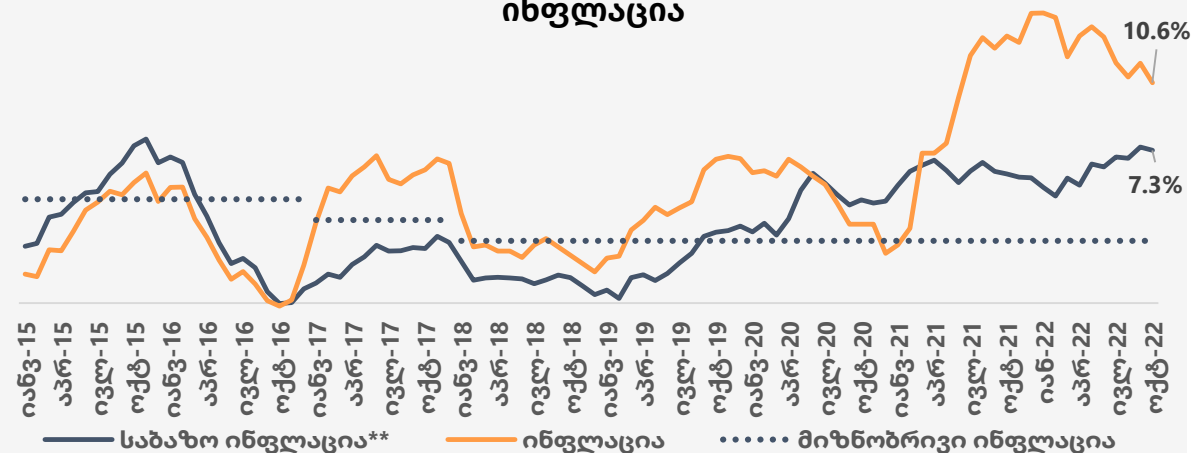
ინვესტიციები %-ულად მშპ-სთან

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

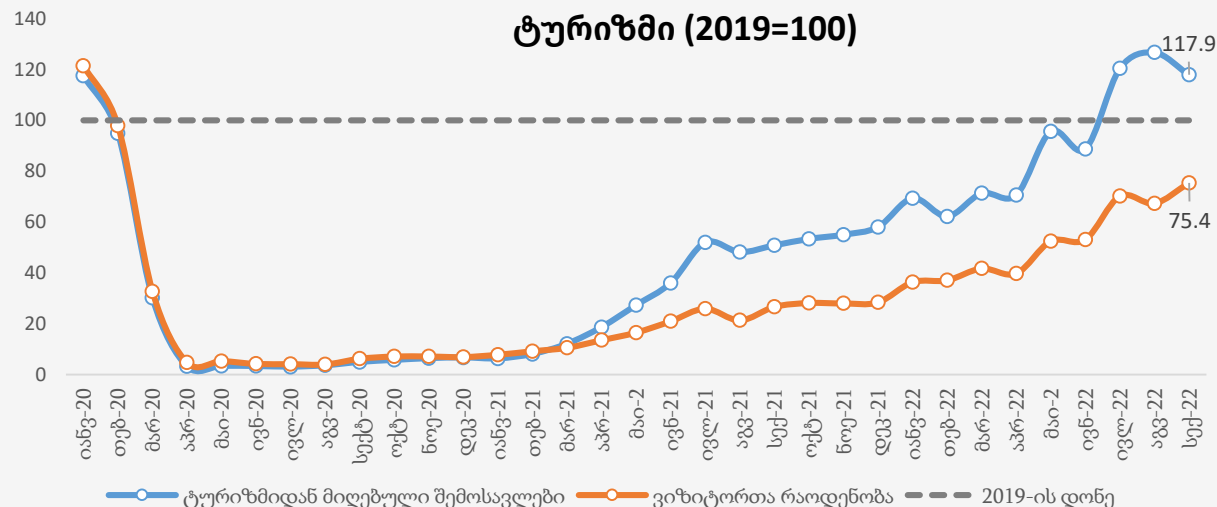

ინფლაცია

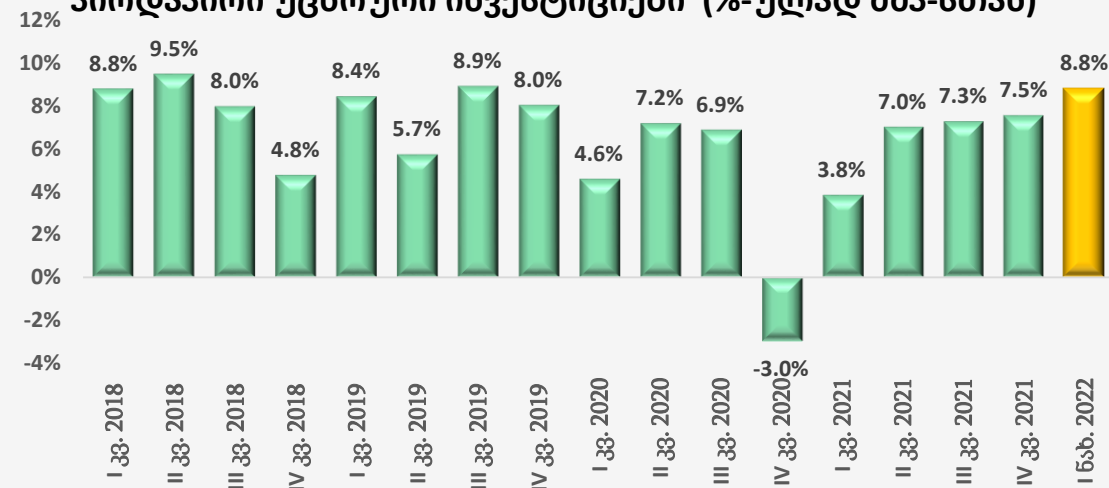

სწრაფი ეკონომიკური აღდგენა - საგარეო სექტორი

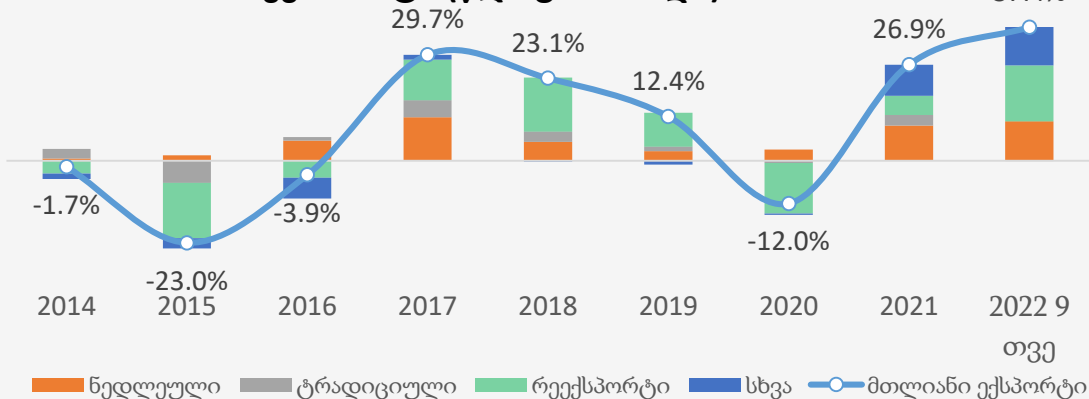
ტურიზმი (2019=100)

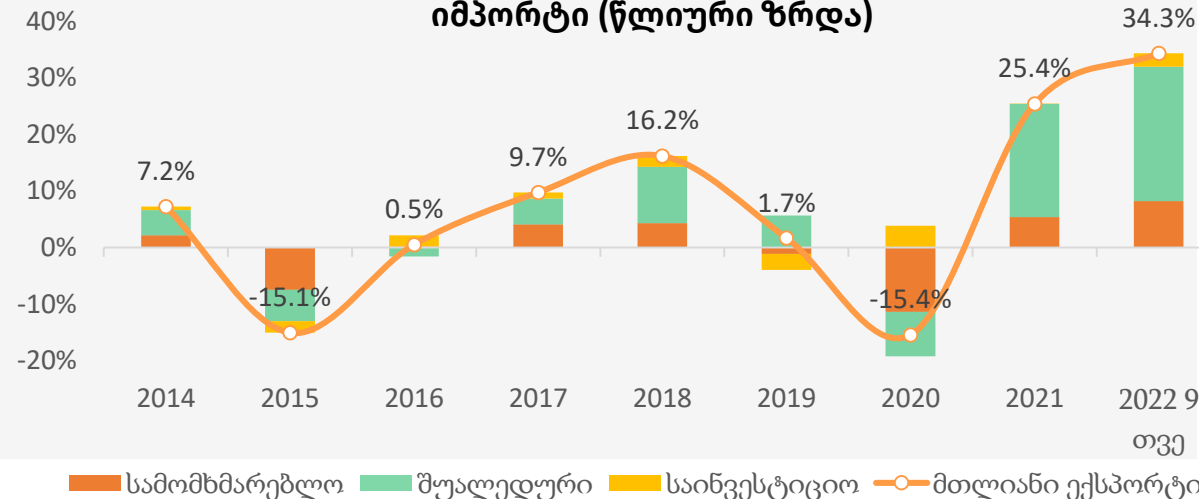
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (%-ულად მშპ-სთან)

ექსპორტი (წლიური ზრდა)

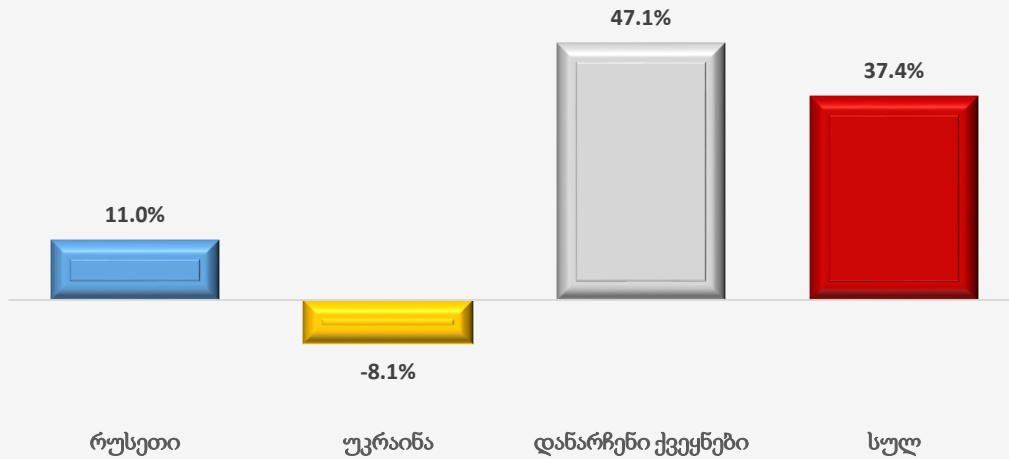

იმპორტი (წლიური ზრდა)

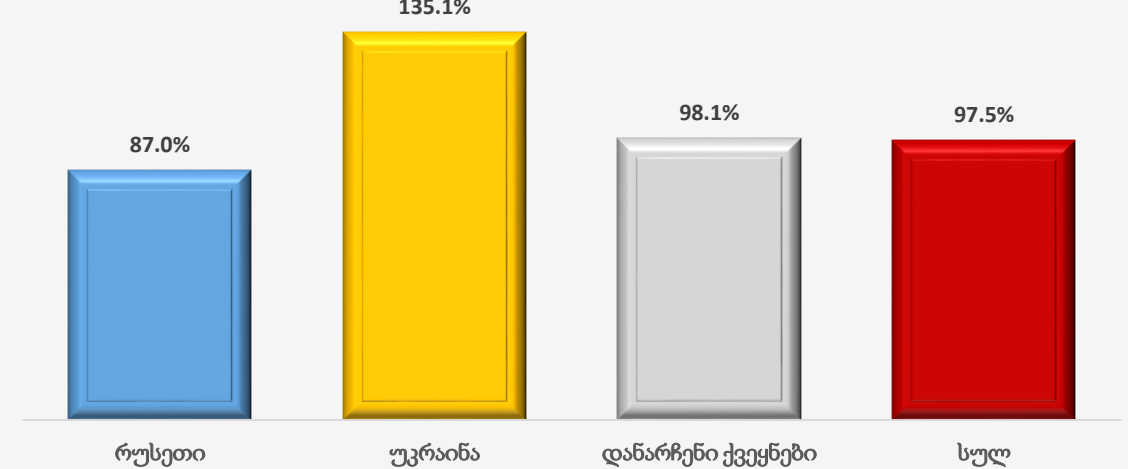

ომის გავლენა ეკონომიკურ აქტივობაზე (2022წ)

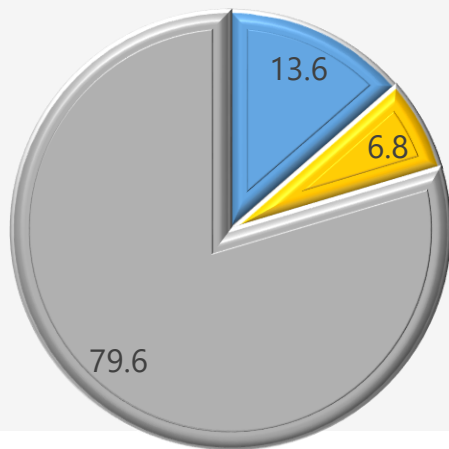
ექსპორტის ზრდის ტემპი

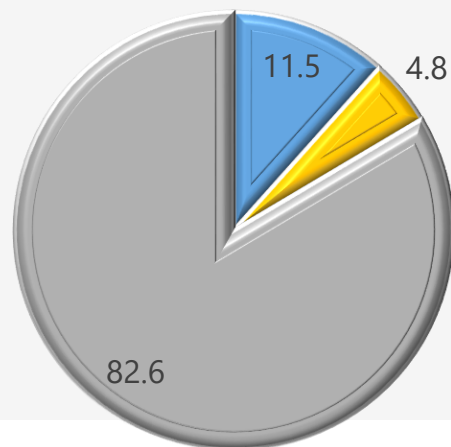
ტურიზმი 2019=100

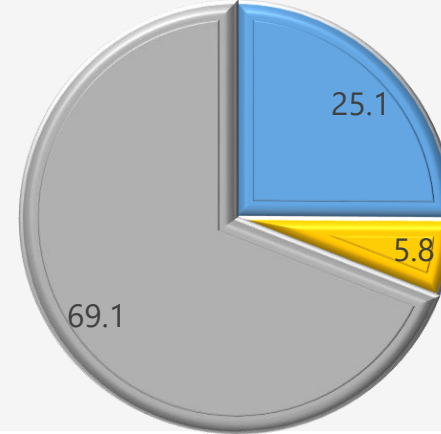
2019

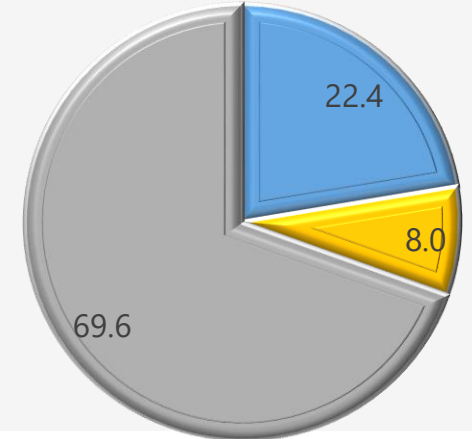
2022

2019

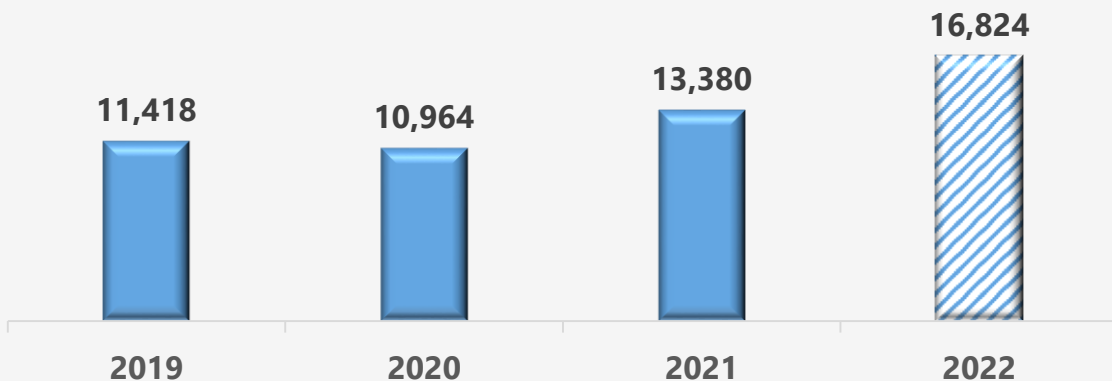

2022

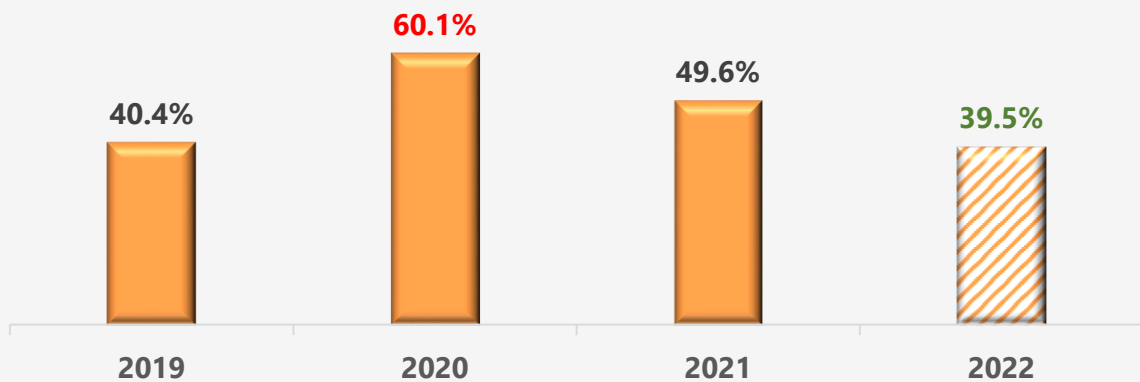

ფისკალური პარამეტრების აღდგენა

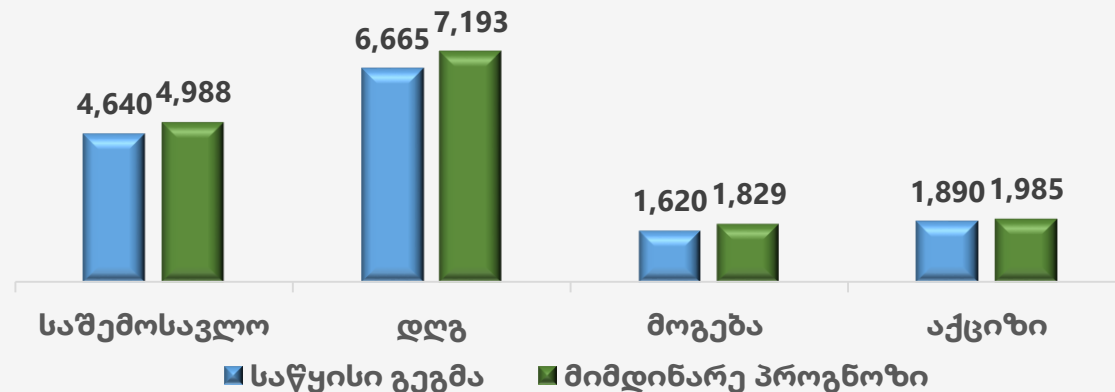
საგადასახადო შემოსავლები

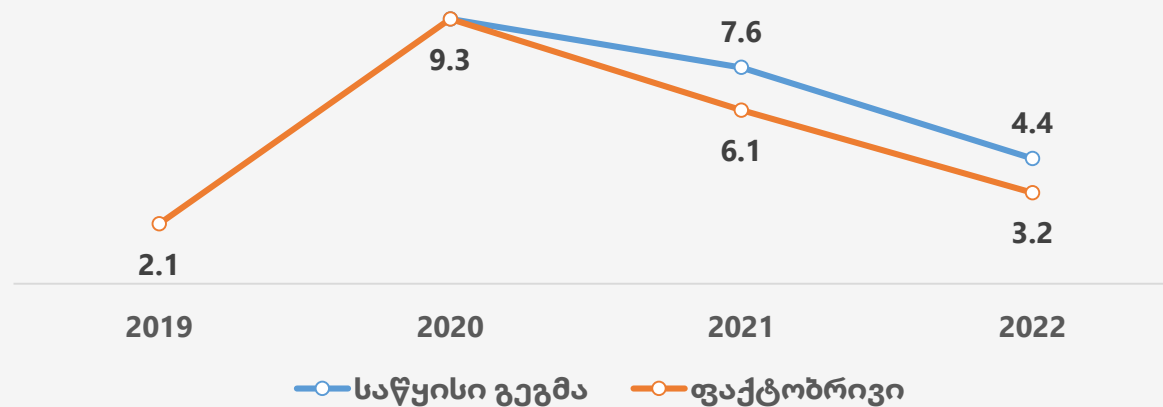
ვალი/მშპ

გადასახადების შესრულება 2022

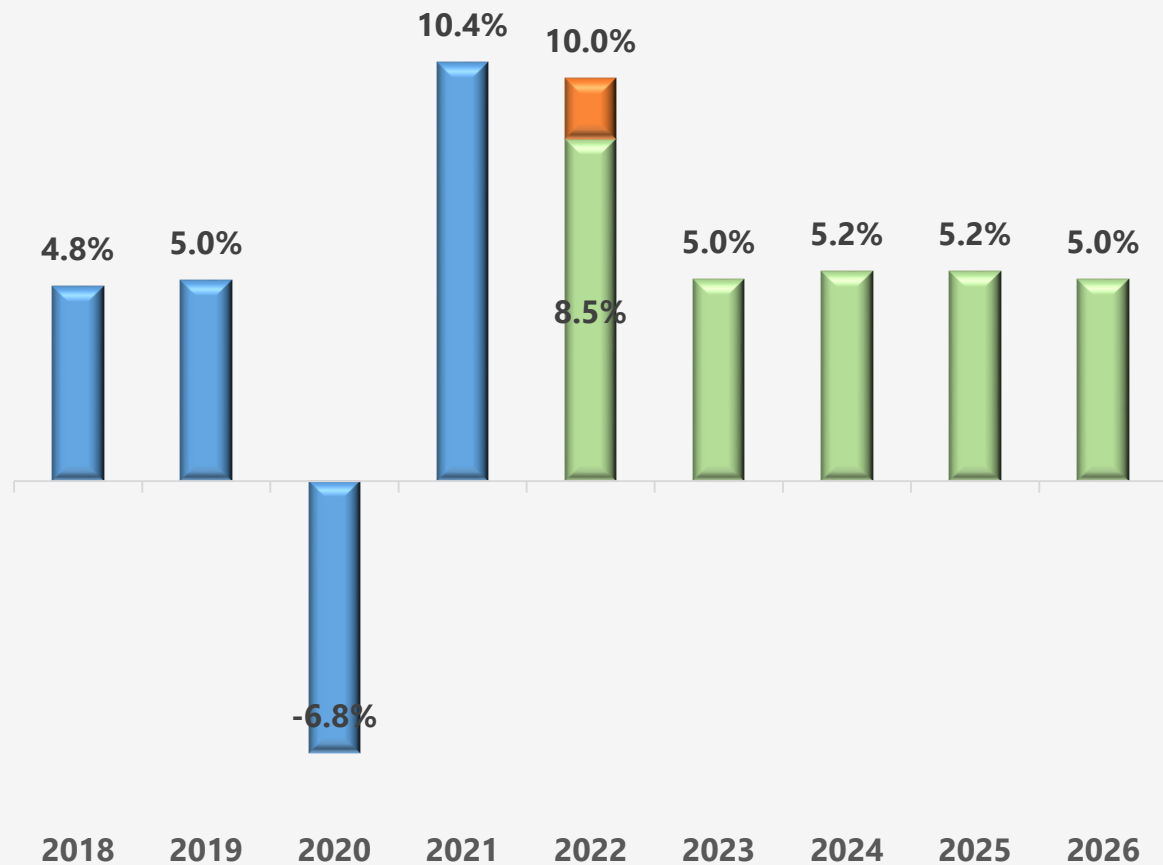

დეფიციტი

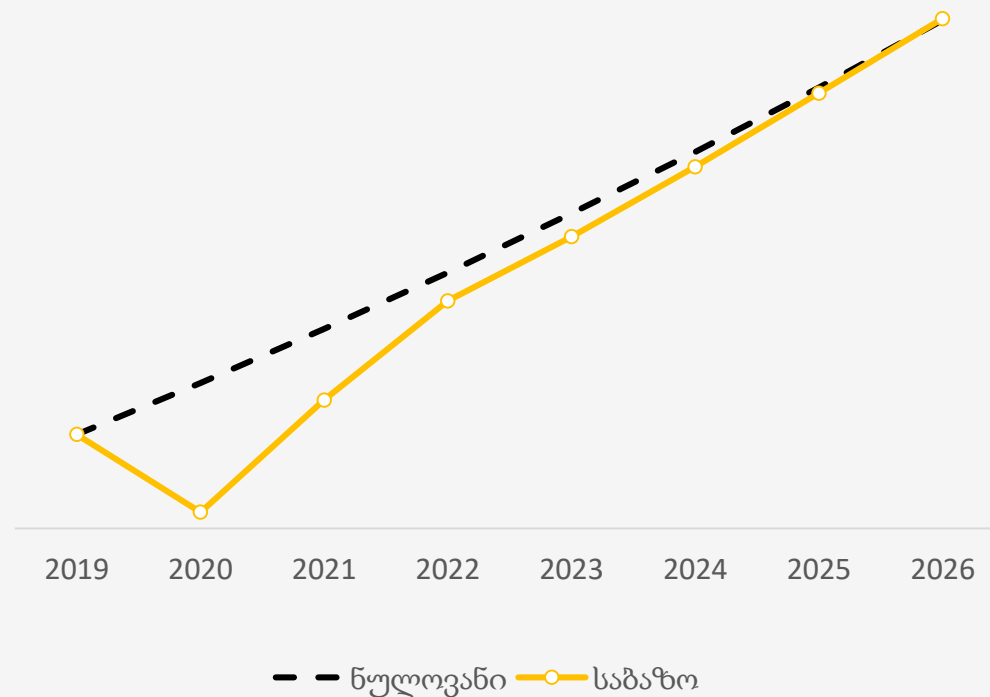

საშუალოვადიანი მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ეკონომიკური ზრდა

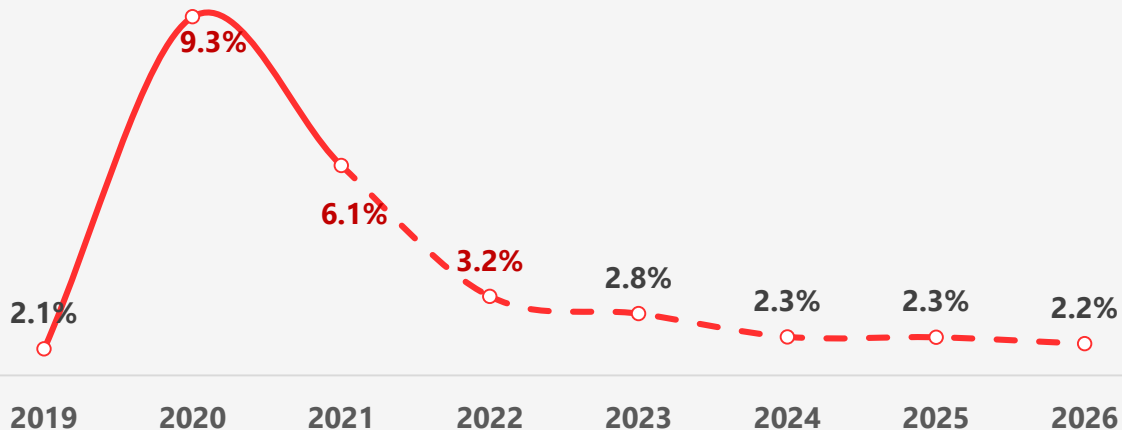
რეალური მშპ-ის აღდგენა

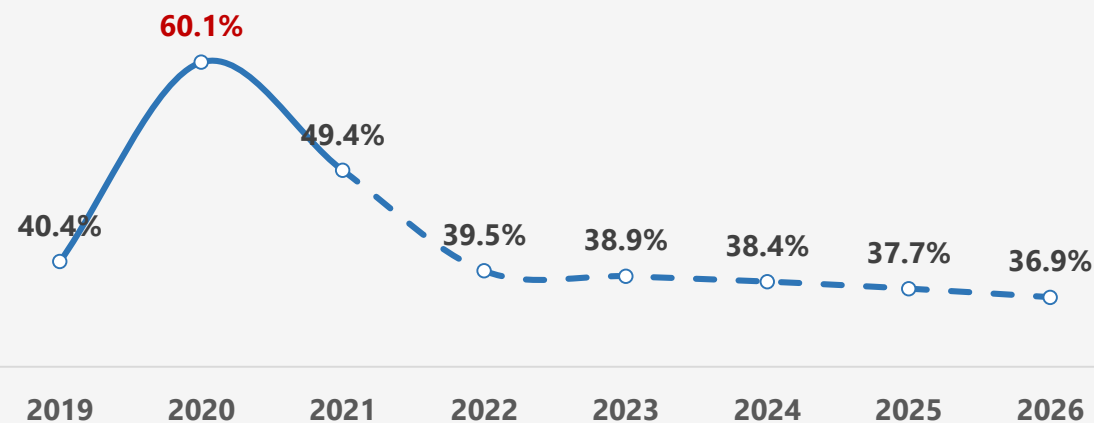
ნულოვანი სცენარი წარმოადგენს 2019 წლის შემდეგ ეკონომიკის საშუალოდ 4.5%-იან რეალურ ზრდას

ფისკალური ინდიკატორები საშუალოვადიან პერიოდში

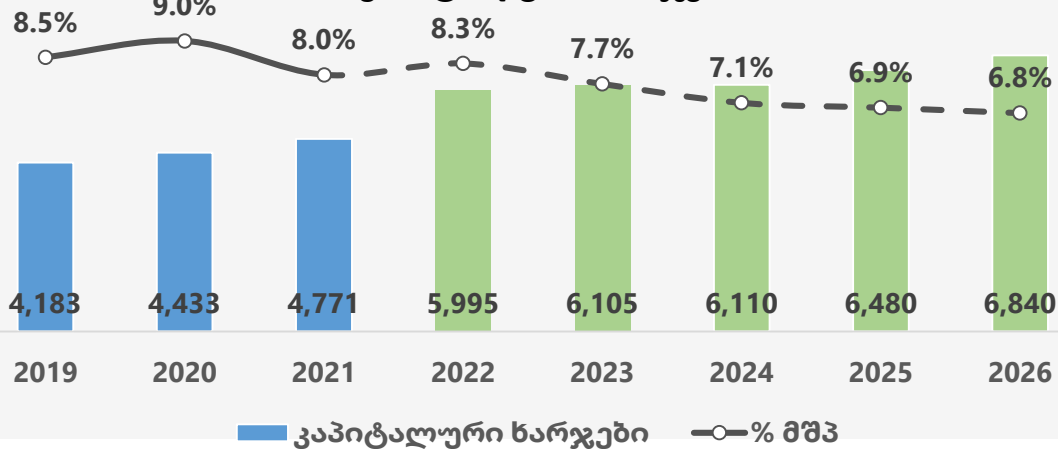
ფისკალური დეფიციტი

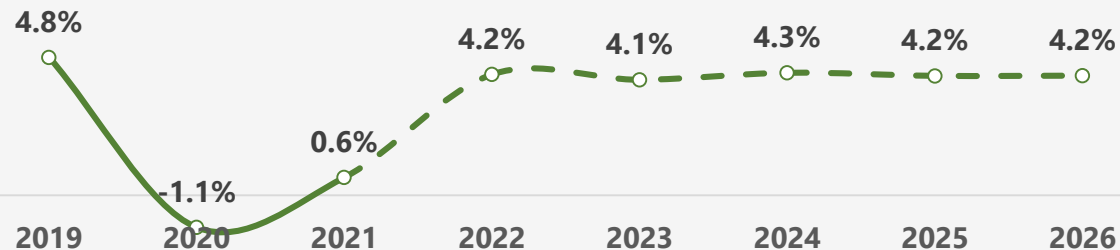
მთავრობის ვალი

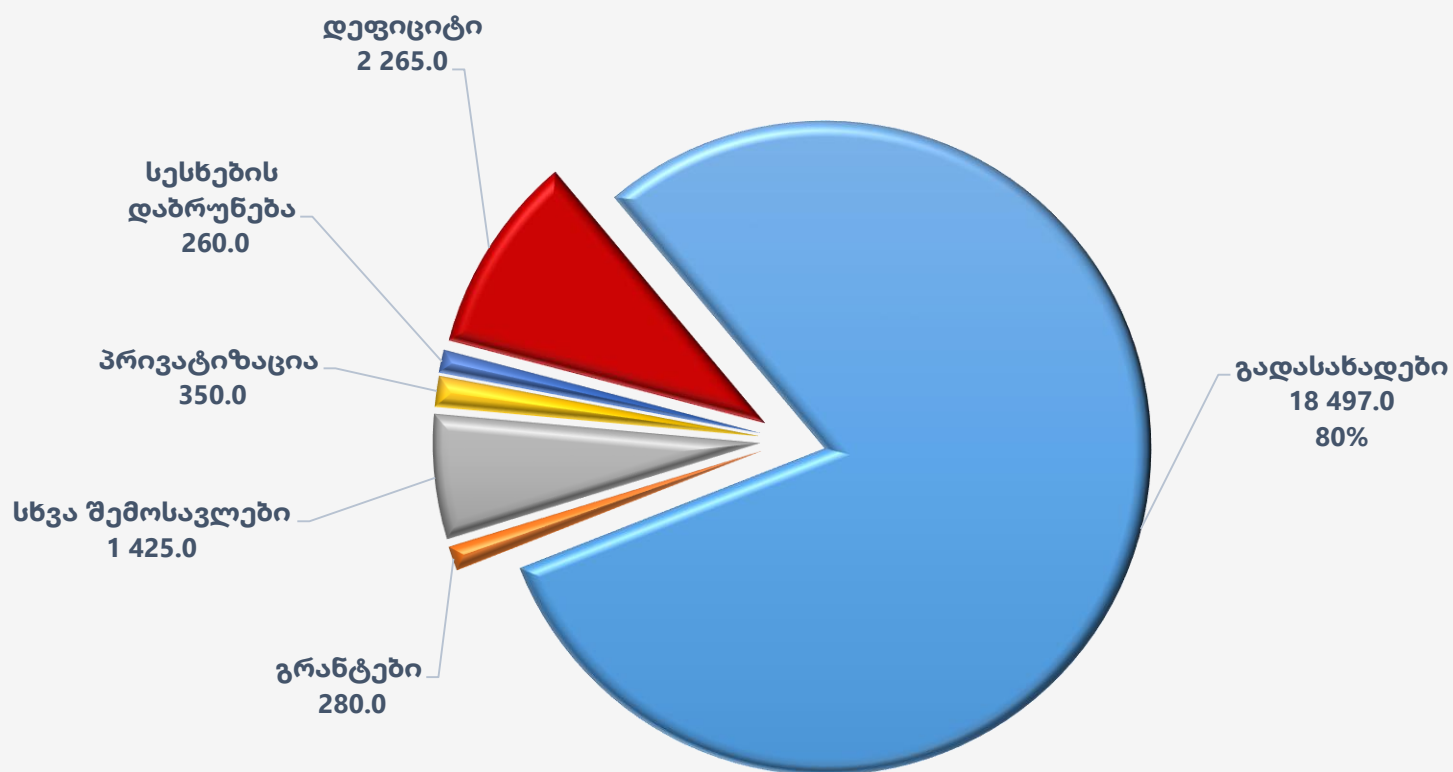
კაპიტალური ხარჯები

ფისკალური სექტორის დანაზოგი

ნაერთი ბიუჯეტის რესურსი - 2023 წელი

- გრძელდება ფისკალური კონსოლიდაცია - ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი დაგეგმილია მშპ-ის 2,8%-ის ფარგლებში;
- დეფიციტის ნომინალური მაჩვენებელი 2,3 მილიარდ ლარს შეადგენს;
- 2022 წელს ნაერთი ბიუჯეტის რესურსი შეადგენს 23,1 მილიარდ ლარს - 2022 წელთან შედარებით იზრდება 1,5 მილიარდი ლარით.

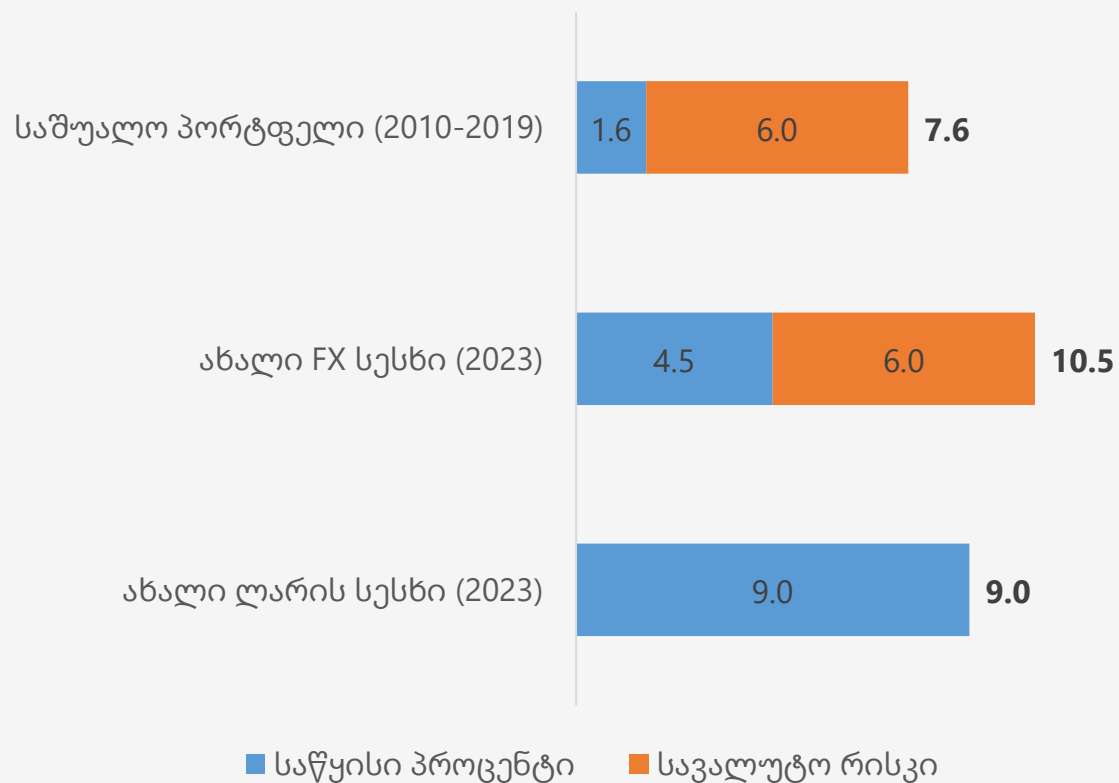

ბიუჯეტის დეფიციტის კომპონენტები

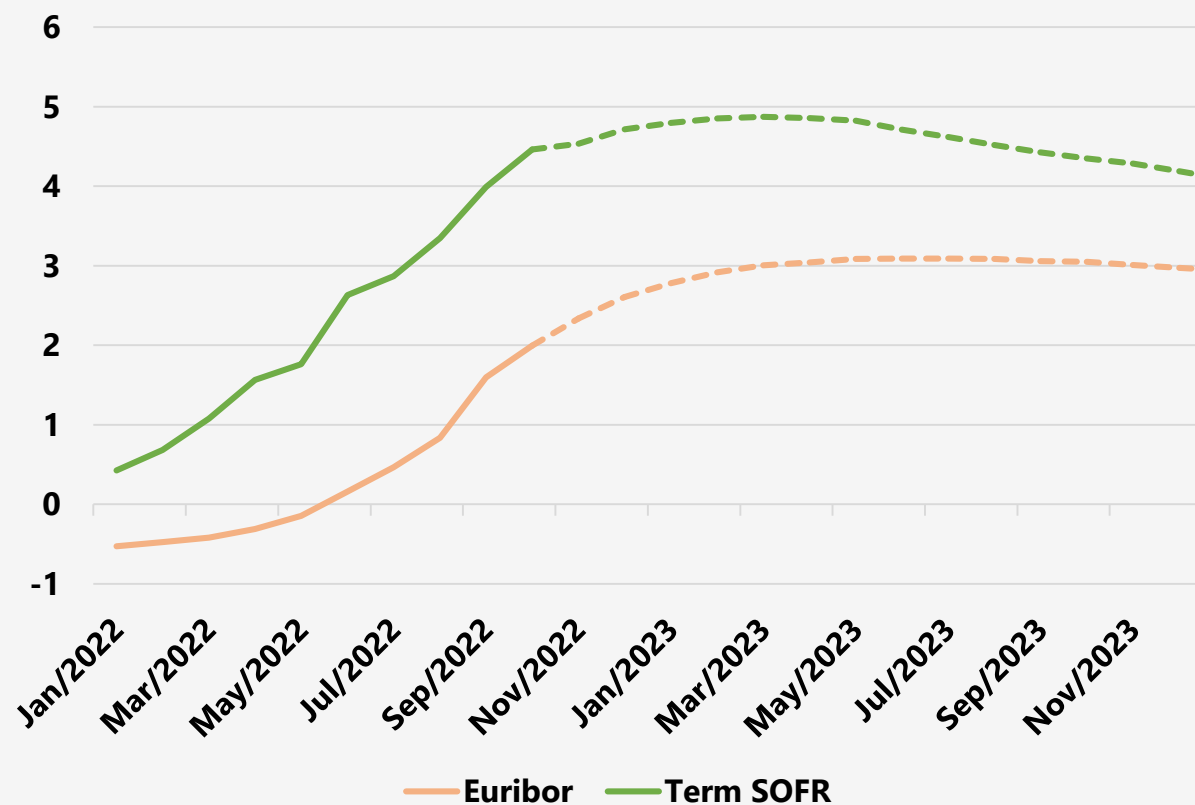

საპროცენტო განაკვეთი სესხებზე

საგარეო სესხების ეფექტური
პროცენტი ლარში

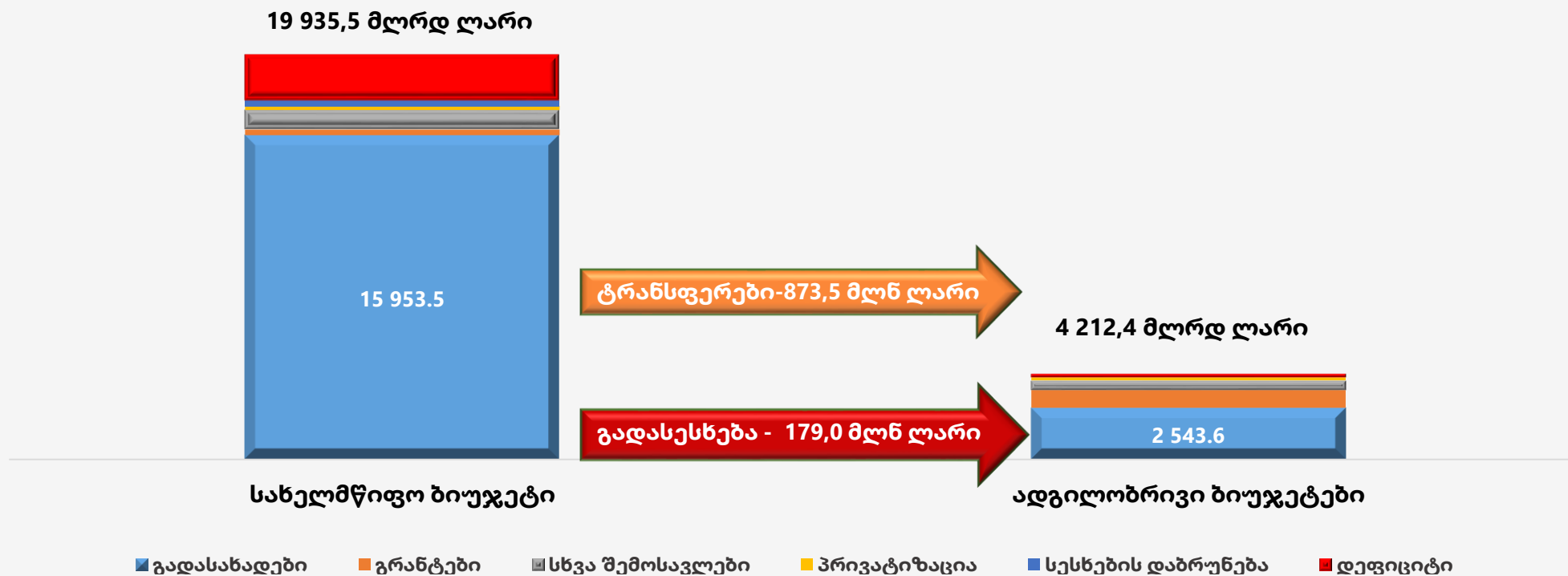

საბაზისო საპროცენტო განაკვეთების
დინამიკა

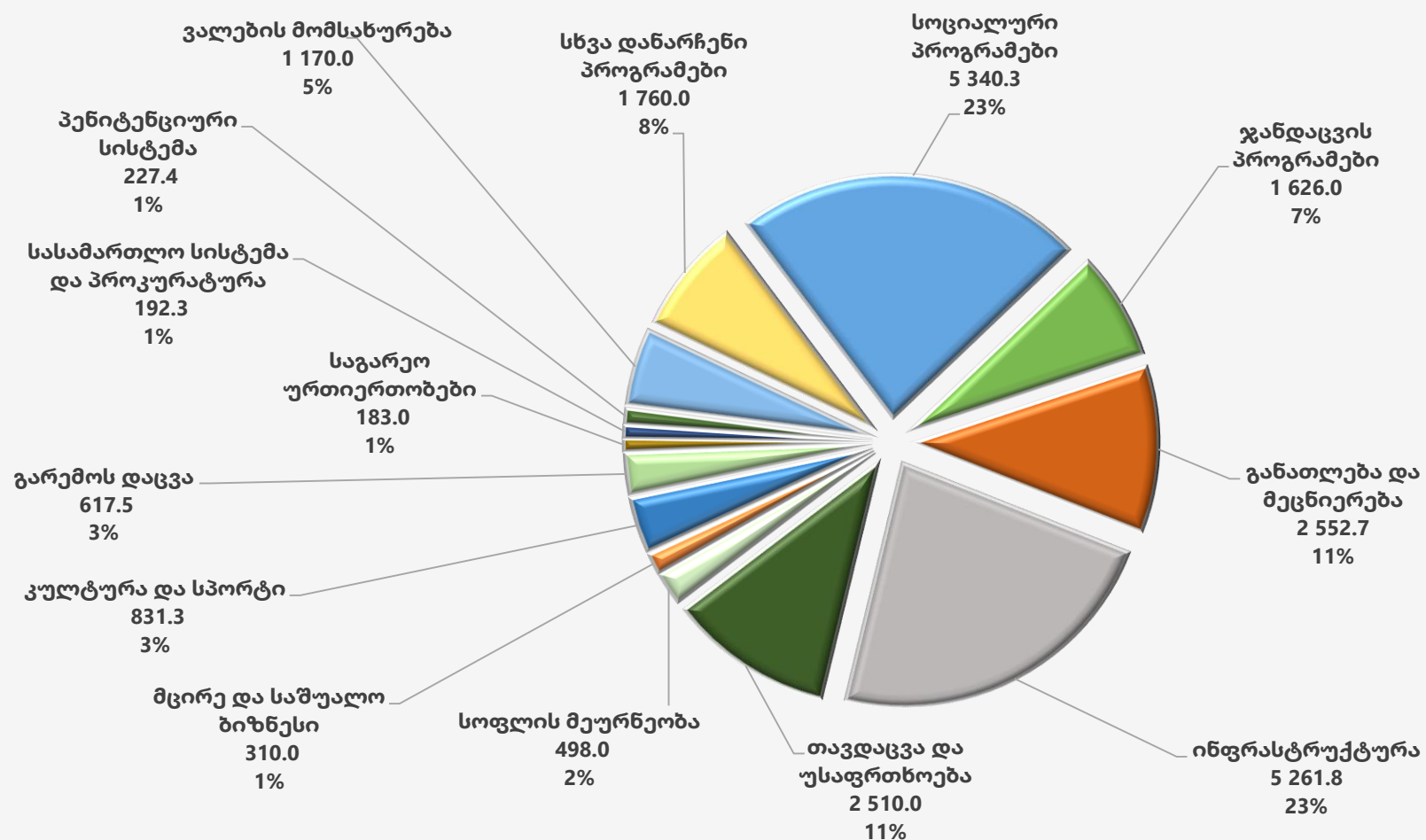

რესურსის განაწილება ბიუჯეტებს შორის

ნაერთი ბიუჯეტის რესურსი - 23,1 მლრდ ლარი

ძირითადი მიმართულებების დაფინანსება

• 2023 წელს ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის რესურსი - 23,1 მილიარდი ლარი;

- 7,0 მილიარდი ლარი, არსებული რესურსის 30% - სოციალური და ჯანდაცვის პროგრამები;
- 6,1 მილიარდი ლარი, რესურსის 26% - ინფრასტრუქტურული პროექტები და ეკონომიკის ხელშეწყობის პროგრამები;
- 2,6 მილიარდი ლარი, რესურსის 11% - განათლება და მეცნიერება;
- 2,5 მილიარდი ლარი, რესურსის 11% - თავდაცვა და უსაფრთხოება;
- ყველა სხვა მიმართულებაზე ჯამში არსებული რესურსის 22% მიიღება.

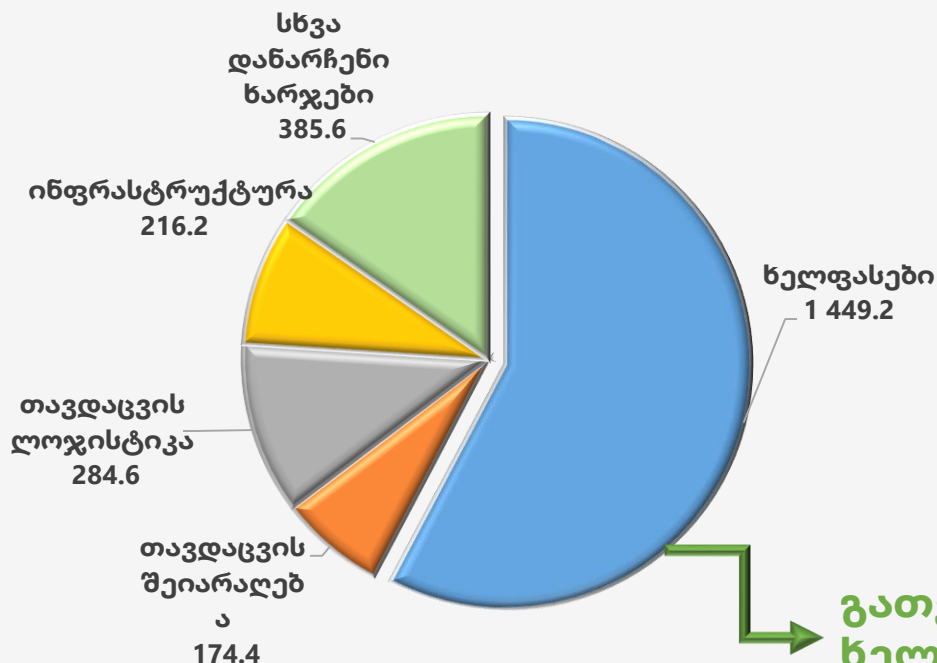
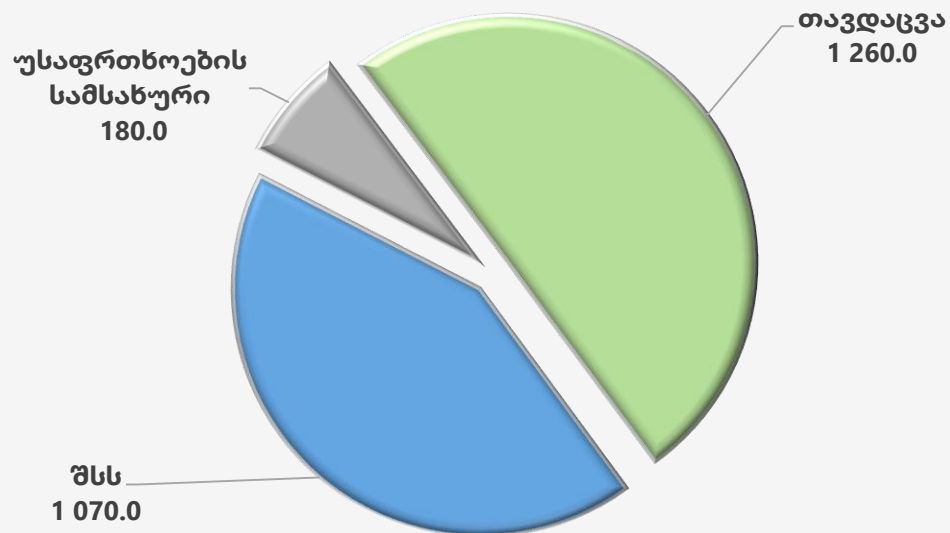

თავდაცვა და უსაფრთხოება

2022წ. – 2 195,6 მლრდ
ლარი

314,4
მლნ ლარი

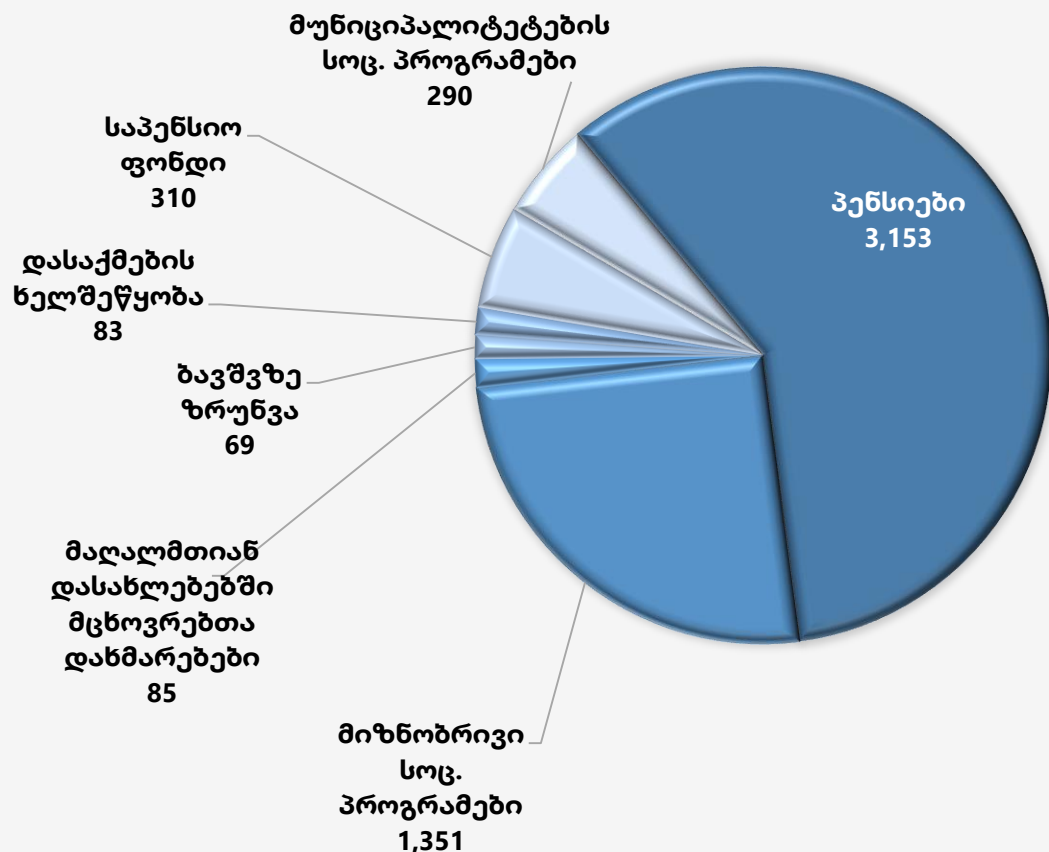
2023წ. – 2 510,0 მლრდ
ლარი

გათვალისწინებულია
ხელფასების 20%-იანი
ზრდა - 293,8 მლნ ლარი

სოციალური დაცვის პროგრამები

2023 წელს სოციალური დაცვის პროგრამები იზრდება 640,0 მლნ ლარით და 5 340 მლნ ლარს შეადგენს:

70 წლის და მეტი ასაკის პირთა პენსია - ზრდა 21,7%

მაღალმთიან დასახლებებში	360	78	438
დანარჩენი პენსიონერებისთვის	300	65	365

70 წლამდე ასაკის პირთა პენსია - ზრდა 13,5%

მაღალმთიან დასახლებებში	312	42	354
დანარჩენი პენსიონერებისთვის	260	35	295

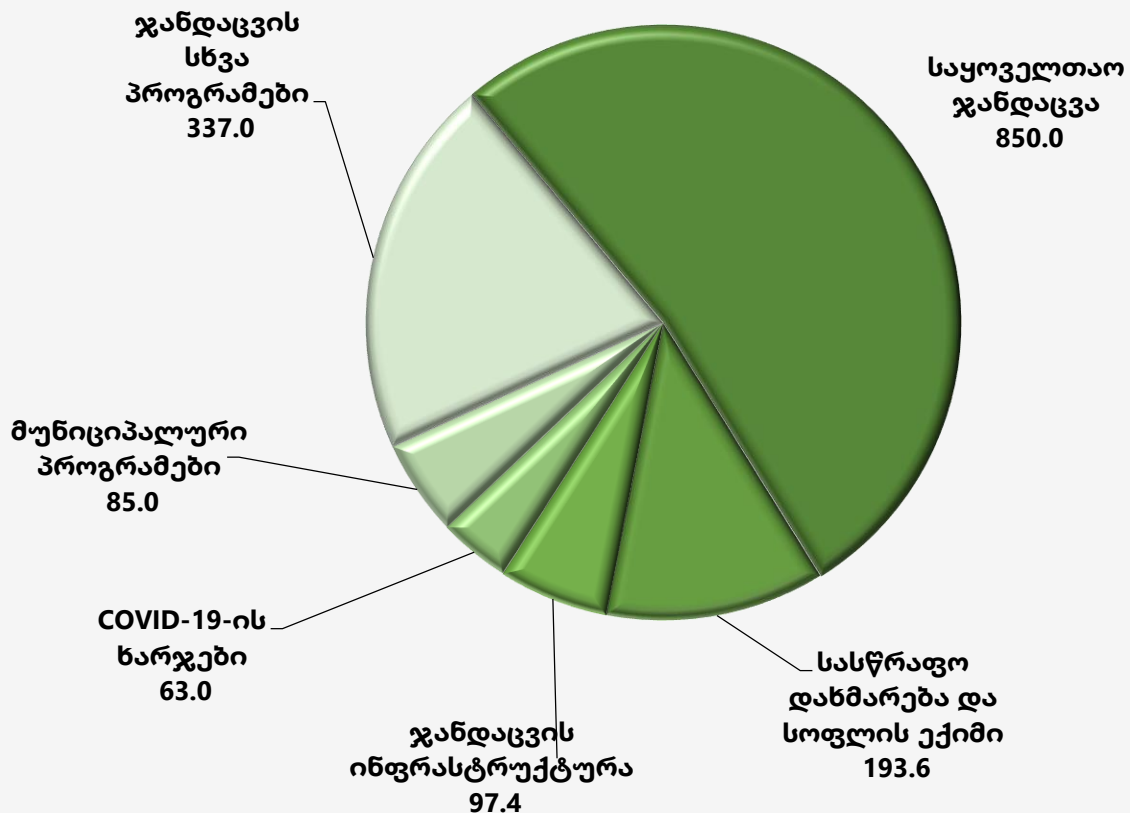
მკვეთრად გამოხატული და 18 წლამდე შშმ პირთა დახმარება იზრდება 65 ლარით

სხვა კატეგორიის შშმ პირთა დახმარების ზრდა 35 ლარით

იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლებისთვის იწყება 7 ათას ბინაზე გათვლილი კომპლექსების მშენებლობა - 2023 წელს გამოყოფილია 230,0 მლნ ლარი.

ჯანდაცვის პროგრამები

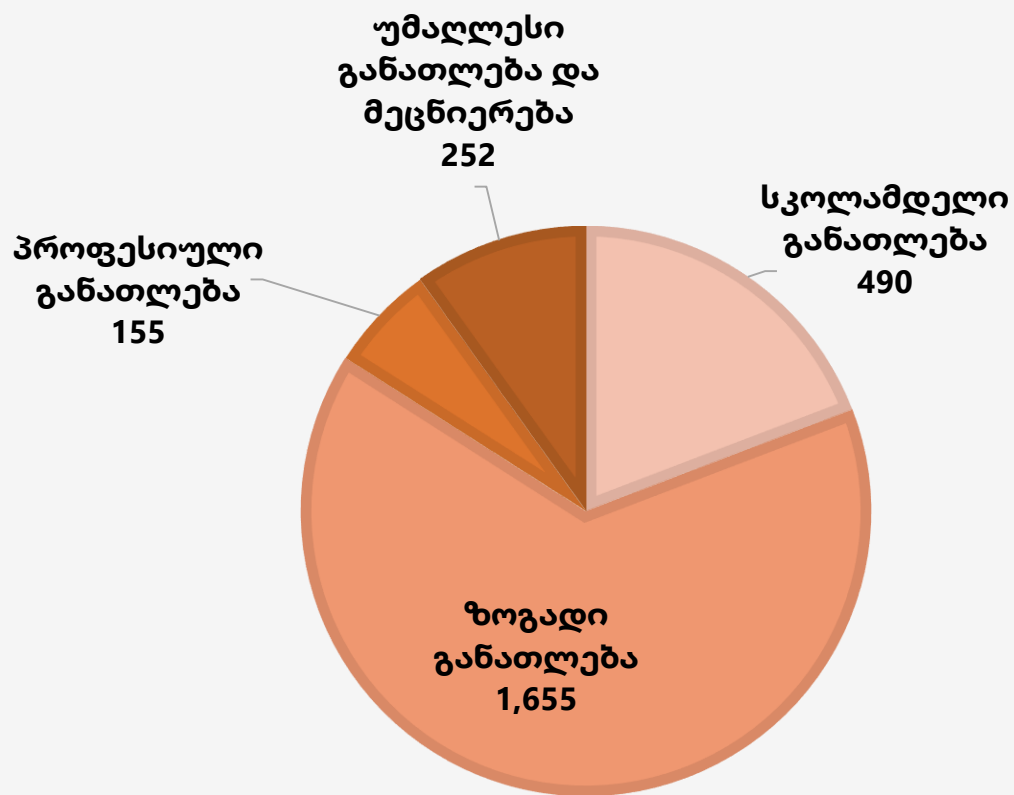

2023 წელს ჯანდაცვის პროგრამებზე გამოყოფილია 1 626,0 მლნ ლარი, რომლის ფარგლებში:

- საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამა - 850,0 მლნ ლარი;
 - ✓ განხორციელება ქრონიკული მედიკამენტების პროგრამის გაფართოება;
 - ✓ რიგ მიმართულებებზე დაინერგება დაფინანსების ახალი მოდელი;
- განხორციელება სასწრაფოს პერსონალის ხელფასების 10%-იანი ზრდა;
- სოფლის ექიმების/ექთნების ანაზღაურების 100 ლარით ზრდა;
- კორონავირუსთან დაკავშირებული ხარჯები მცირდება თითქმის 500,0 მლნ ლარით და 63,0 მლნ ლარს შეადგენს.

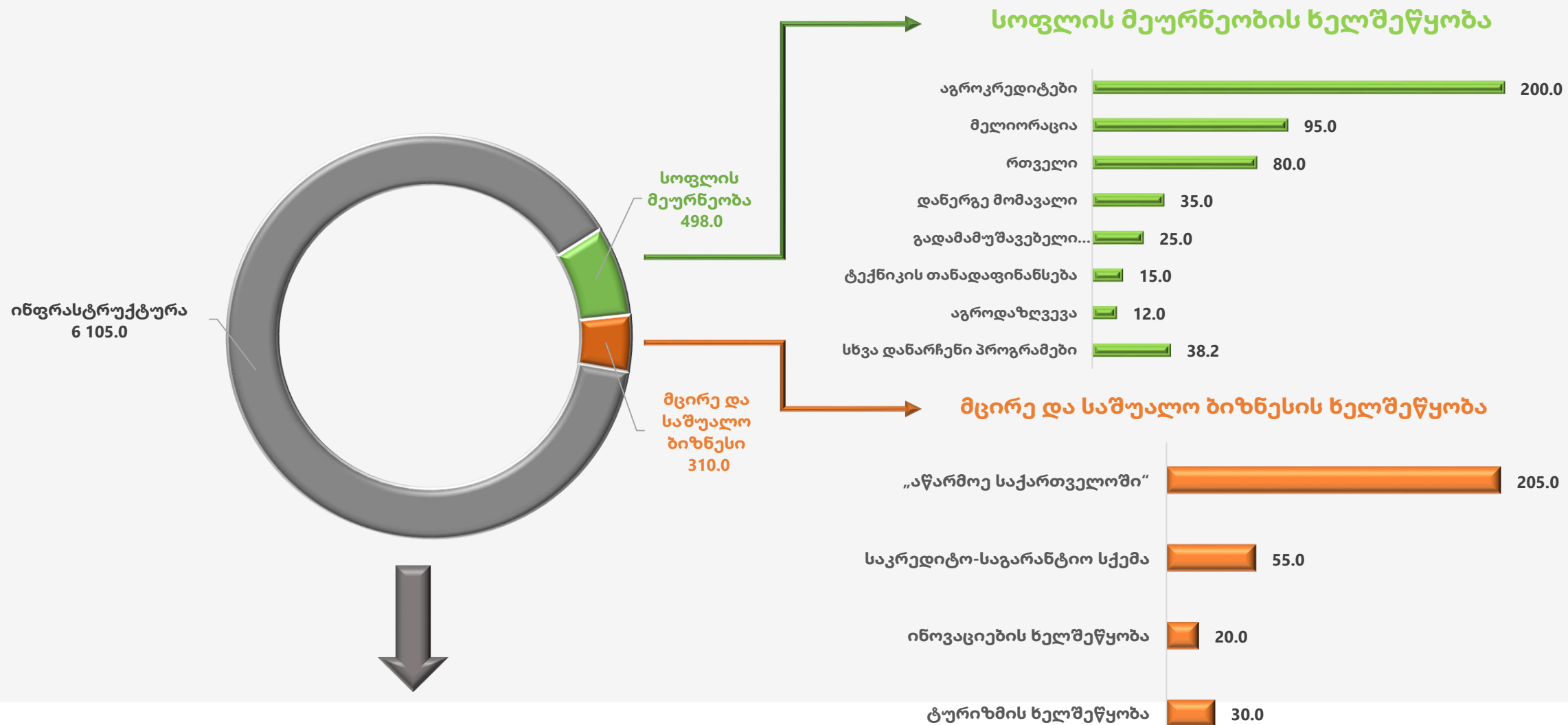
განათლება და მეცნიერება

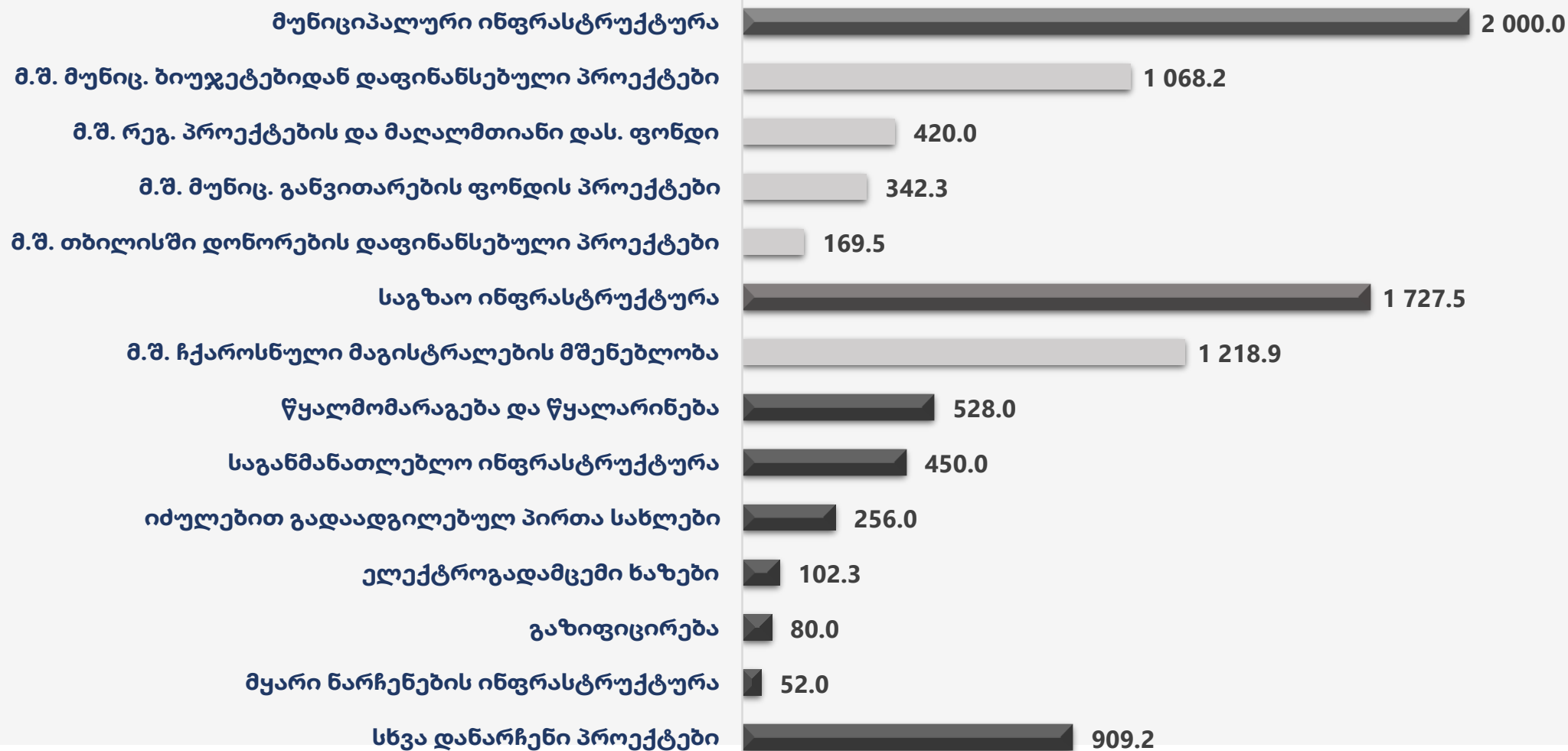
2023 წელს განათლებისა და მეცნიერების დაფინანსება გაზრდილია 370 მლნ ლარით და 2 550 მლნ ლარს შეადგენს - გათვალისწინებულია:

- საბავშვო ბაღებში ხელფასების 100 ლარიანი ზრდა;
- საჯარო სკოლებში სტატუსის მქონე მასწავლებელთა დანამატების 125 ლარით ზრდა;
- საჯარო სკოლების ადმინისტრაციული პერსონალის ხელფასების 10%-იანი ზრდა;
- სკოლის მანდატურების ხელფასების 125 ლარით ზრდა;
- პროფესიული განათლების მასწავლებელთა საათობრივი ანაზღაურების 15-დან 18 ლარამდე ზრდა;
- იწყება 500 სკოლის მშენებლობა-რეაბილიტაცია, რისთვისაც 2023 წელს გამოყოფილია 300,0 მლნ ლარი.

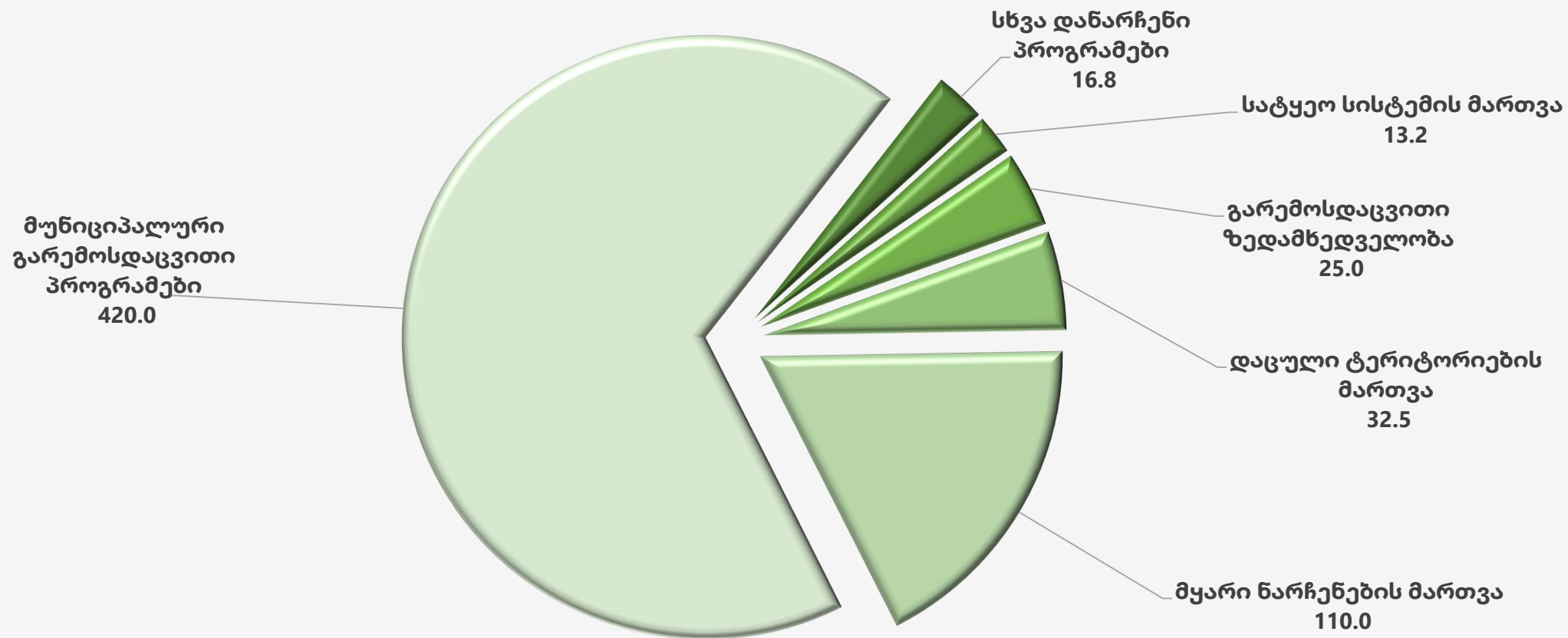
ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობა

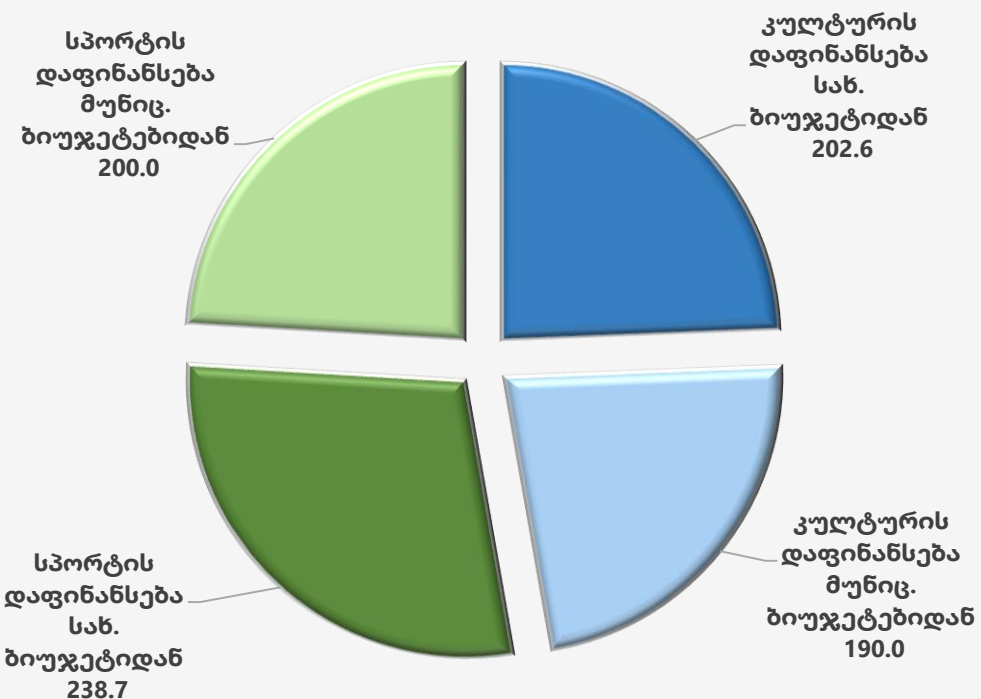
ინფრასტრუქტურა

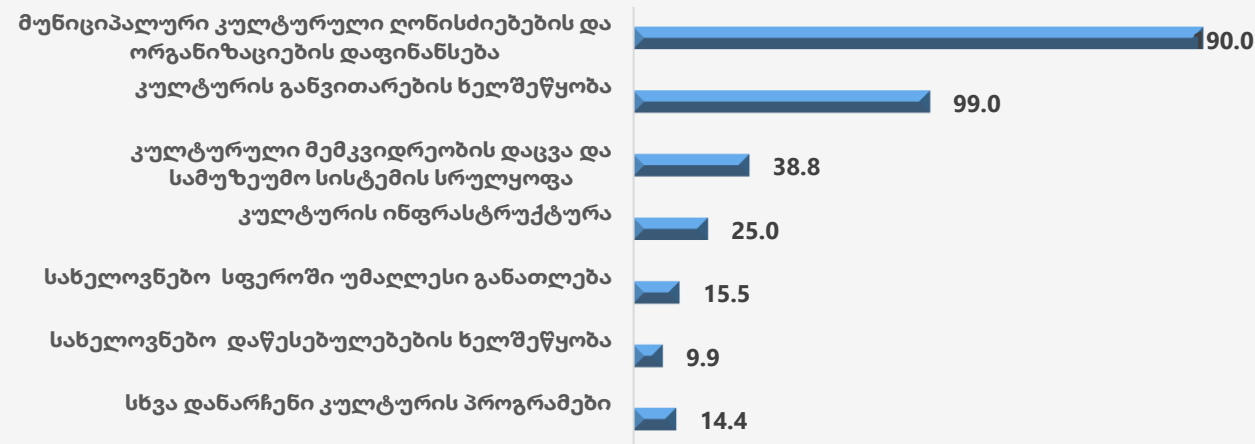
გარემოს დაცვა

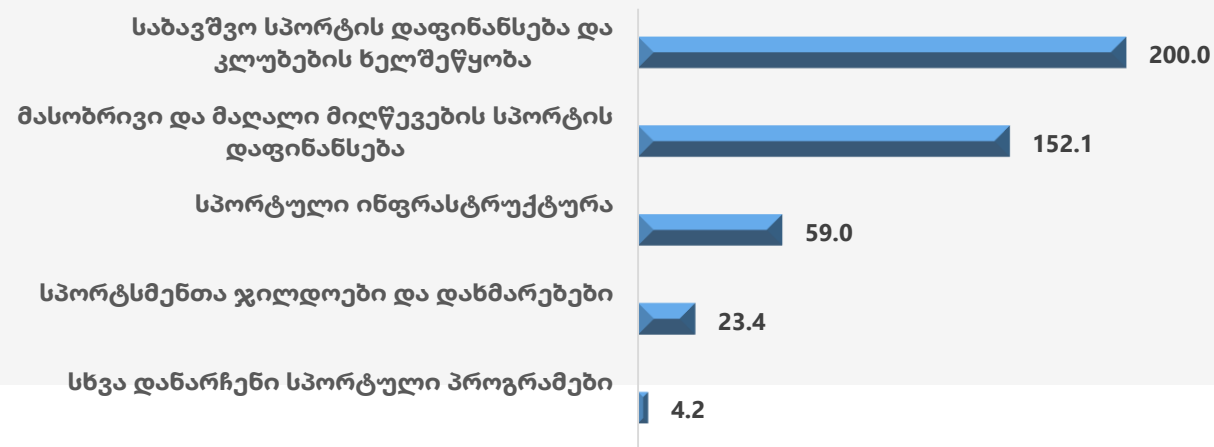
კულტურა და სპორტი

კულტურის დაფინანსება - 392,6 მლნ ლარი

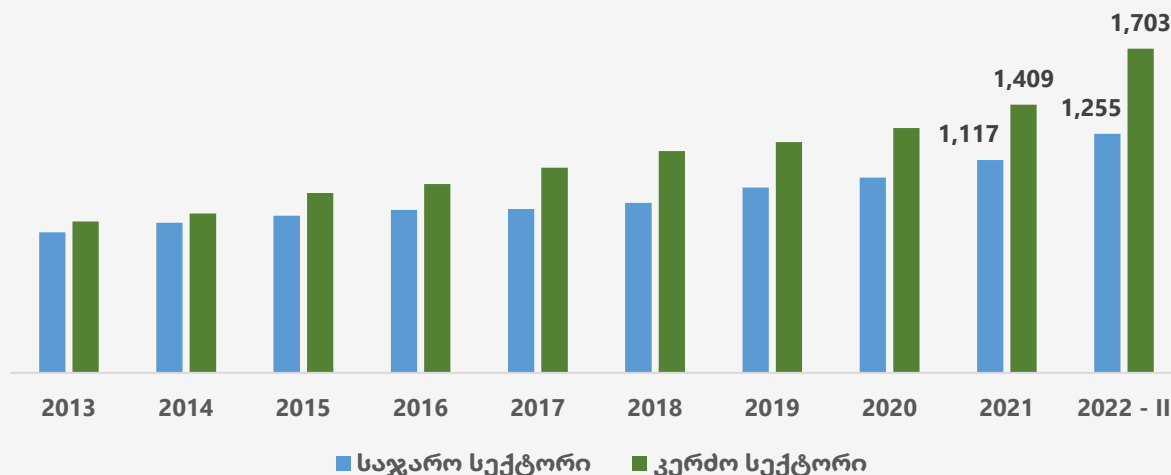

სპორტის დაფინანსება - 438,7

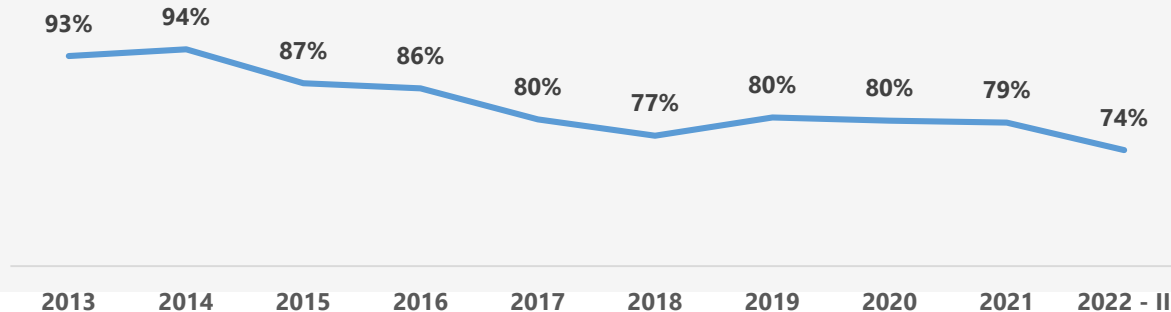

საჯარო სექტორის მდგრადობა

საშუალო ხელფასი

საჯარო / კერძო

- შეზღუდული სახელფასო პოლიტიკის შედეგად საჯარო სექტორში ხელფასის თანაფარდობა კერძო სექტორთან, 2014 წელს არსებული 94%-იდან, 2021 წელს 80%-ზე დაბალ ნიშნულზე ჩამოვიდა;
- 2022 წელს პირველი ნაბიჯი გადაიდგა ხელფასები მოსაწესრიგებლად და საბაზო ხელფასი 10%-ით გაიზარდა;
- 2022 წელს კერძო სექტორში ზრდა უფრო მაღალია, შედეგად II კვარტალში საჯარო სექტორში საშუალო ხელფასი კერძო სექტორში არსებულის 74%-ს შეადგენს;
- **2023 წლის ბიუჯეტში გათვალისწინებულია ხელფასების 10%-იანი ზრდა;**
- **თავდაცვისა და უსაფრთხოების მიმართულებით გათვალისწინებული 20%-იანი ზრდის გარდა, დანარჩენი მოხელეების ხელფასების მატების ხარჯი შეადგენს 130,0 მლნ ლარს;**
- **ხელფასების ზრდის რეგულირების მიზნით წარმოდგენილი საკანონმდებლო ინიციატივა უზრუნველყოფს კერძო სექტორის პარალელურად საჯარო სექტორში ხელფასების ზრდას.**

მიმდინარე რეფორმები

სახელმწიფო საწარმოების რეფორმა

2021

- დამტკიცდა სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსი;
- სსე-ში დაინიშნა კოდექსის კრიტერიუმებით განსაზღვრული დამოუკიდებელი სამეთვალყურეო საბჭო;
- სსფ-ის ტექნიკური მხარდაჭერით მომზადდა სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგია.

2022

- ფინანსთა სამინისტრო განისაზღვრა სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსურ ზედამხედველად, რომლის ფარგლებშიც დაინერგა კორპორაციული განზრახვის განაცხადის (კგგ) ინსტრუმენტი;
- საჯარო კონსულტაციების გამართვის მიზნით, გამოქვეყნდა სტრატეგიის პროექტი. სტრატეგია დამტკიცდება 2022 წლის დეკემბერში.

2023

- საქართველოს კანონმდებლობაში განისაზღვრება ტერმინი „სახელმწიფო საწარმო“. საკანონმდებლო ინიციატივის პაკეტი წარედგინება საქართველოს პარლამენტს 2023 წელს;
- სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის პილოტირება, „სსე“-ს გარდა, დაიწყება სულ მცირე 3 საწარმოში.

მიმდინარე რეფორმები

საგადასახადო შეღავათების (დანახარჯების) ანალიზი/ოპტიმიზაცია

2021

- IMF-თან და USAID-თან ერთად დაიწყო დღგ-ის და საშემოსავლო გადასახადში არსებული შეღავათების შესწავლის პროცესი.

2022

- დასრულდება დღგ-ს და საშემოსავლო გადასახადის შეღავათების რაოდენობრივი განსაზღვრა;
- საბიუჯეტო კოდექსის ცვლილებით სავალდებულო ხდება ყოველწლიურად ბიუჯეტთან ერთად საგადასახადო დანახარჯებზე ინფორმაციის წარდგენა;
- გამოიკვეთება შეღავათების ის მიმართულებები, რომლებზეც შესაძლებელია ეკონომიკური ეფექტების შეფასებების გაკეთება, რაც შესაძლებელს გახდის დაიწყოს საჯარო დისკუსიები შემდგომი ოპტიმიზაციისათვის.

2023

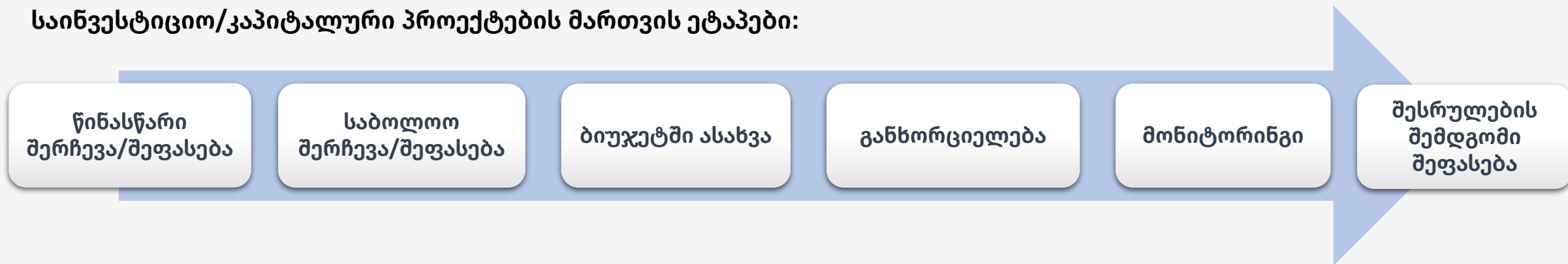
- განხორციელდება ყველაზე მსხვილი საგადასახადო დანახარჯების ხარჯ-სარგებლიანობის ანალიზი.

მიმდინარე რეფორმები

სახელმწიფო ინვესტიციების მართვა

საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ეტაპები:

- IMF-ის და მსოფლიო ბანკის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში 2022 წლის ბოლომდე განახლდება საინვესტიციო პროექტების მართვის მეთოდოლოგია;
- 2023 წლიდან, ყველა ახალ საინვესტიციო პროექტზე, რომელთა ღირებულება აღემატება 20 მილიონ ლარს განხორციელდება შეფასება განახლებული მეთოდოლოგიის მიხედვით;
- საბიუჯეტო კოდექსის ცვლილებების მიხედვით, სავალდებულო ხდება მეთოდოლოგიის მიხედვით შერჩეული ყველა პროექტის შეფასება თან დაერთოს საბიუჯეტო დოკუმენტაციას.

მადლობა ყურადღებისთვის!